

Påsken 1926

Av Torgeir Aalberg

Her kommer et tilbakeblikk på hvordan påsken var her i Trøndelag for 100 år siden. Den var omtrent sammenfallende i tid som årets påske. Påskeaften falt da på 3. april. I år er den 4. april.

Påsken 1926 var en rolig påske med varierende vær. Det var gode snøforhold både i fjellet og hjemme i Bymarka. Den startet bra med sol og ble avsluttet med regn 2. påskedag. Avisene hadde i dagene før påskeferien gjengitt Turistforeningens og Røde Kors sine kart over merkede løyper i både Trollheimen og Sylene. Det var også gode råd om valg av ski, bindinger og staver for dem som skulle på ski høyfjellet.

En kunne også lese om hvordan man kunne preparere ski og sko samt at det ble gitt gode smøretips. Røde Kors hadde staket opp ruta over snaufjellet mellom Trollheimshytta og Gjeviltvasshytta samt den beryktede ruta gjennom Slettådalen.

Avisene kunne finne ut hvor mange som reiste med tog til sine påskedestinasjoner ved å høre med jernbanen om antallet ski som var sendt. Fra Jernbanestasjonen på Skansen og på Lademoen var det ekspedert ialt 3028 par ski. Året før var antallet 2881.

Som alltid var det mye spekulasjoner om påskeværet. I og med at man ikke hadde Yr.no så ringte avisene den lokale værprofeten, overlærer Haakonson Hansen, som mente at værutsiktene var de aller beste.

De som reiste ut av byen fikk mest oppmerksomhet, men det store flertallet holdt seg hjemme og tilbragte påsken i Bymarka. Adresseavisen filosoferte over dette:

Det er ikke alle som er i den lykkelige kasus at de kan tilbringe paaskedagene paa et høifjellssanatorium eller paa en langtur med sæk og sovepose. Nogen maa være igjen i byen hvis ikke alle hjul skal stoppe, og saa har man jo dette med økonomien. For dem er Bymarka god at ty til, og det skal være sagt til dette pragtfulde utmarks uomtvistelige hæder at det gir sin mand ikke saa litet igjen av det han taper ved ikke å ta veien op til det virkelige høifjeldet. Faar man ikke den riktige ægte moccasfarge, saa kommer man da allikevel et godt stykke paa vei med ansiktsfarve.-Og saa det hovedsagelige; luften og solen!

Kollektivtransport var stort sett det eneste alternativet den gangen. Til påskefjellet var jernbanen omtrent enerådende. Den var stort sett i rute uten signalfeil og forsinkelser.

Før Dovrebanen ble åpnet i 1921, var Rørosbanen svært mye brukt av påsketuristene. Mange gikk av på Kotsøy, Holtålen og Ålen, men de fleste reiste opp til Røros. Det var stor nedgang i påsketrafikken dit etter at Dovrebanen åpnet. Folk ville bli kjent i de nye fjellområdene. Hele Trollheimen og Dovre lå nå åpen for ivrige skiløpere.

Med Dovrebanen ble Soknedalen, Garli, Berkåk, Oppdal og Hjerkinns mye brukte reisedestinasjoner.

Meråkerbanen ble også benyttet av dem som hadde familie med hytter der. Storlien ble mest besøkt av svenske påsketurister.

Arbeider- Avisen lørdag 3. april. Vår egen herlige Bymark blev ogsaa belønnet med tallrikt besøk både på skjærtorsdag og langfredag. Gråkallbanen hadde travle dager med å frakte folk opp til Ugla som da var den siste stasjonen.

I alle kjente løyper utover fra Skistua til Storheia var det mye folk. Både Gråkalltoppen, Geitfjellet og Storheia var godt besøkt. Vinden var sterk i de høyestliggende områder, men ellers var værforholdene særdeles gunstige.

Dagsposten: *Utfarten til Bymarken var enorm igaar, overalt i solhældene kunde man finne ansigter henlagt til bruning. Bare vi kunde få to slike dage til saa vilde vi paa tirsdag kunde ha en ganske upåklagelig brunbarket by at peke paa.*

Adresseavisen 3. april. Uheld i Storheia i gaar.

En kelner her fra byen var igaar saa uheldig under nedrendet fra Storheia at skjære igjennem paa det vanskelige føre med den følge at han faldt noksaa stygt og fik den ene armen av led. Han blev paa sykekjælke kjørt ned til Skistuen og derifra til byen hvor han blev bragt til sykehuset og tat under behandling.

Dagsposten tirsdag 6.april. Påskeskiløpernes helg i Trøndelag

Avisredaksjonene ringte hver dag rundt til de forskjellige påskedestinasjonene i fjellet for å få nyheter derifra. På Oppdal var det både engelskemenn, svensker og dansker og de bodde på Oppdal Turisthotell. I Stuggudal var de fleste gjestene svensker.

Snøhetta var nå blitt et ettertraktet turmål og store karavaner av folk gikk fra Hjerkin og opp til toppen. Der hadde det vært strålende solskinn på skjærtorsdag. Langfredag var været litt mer utfordrende med litt snø, men ikke storm. I Trollheimstraktene var været bra både på lørdag og søndag *skjønt solens makt ogsaa da var liten.*

Et mildværsområde hadde kommet inn over Trøndelag 2. påskedag, og plussgradene hadde kommet selv i de høyereliggende strøkene.

De som hadde hjemmepåske kunne ta en dagstur til Vassfjellet. 1. påskedag var det mange som tok toget for å gå over Vassfjellet. 2.påskedag var togene fulle av folk som var på tur hjem fra fjellområdene og da var det ikke mulig å ta denne runden.

Dagsposten tirsdag 6. april. Påskeskiløpernes helg i Trøndelag. Oppsummering:

En strålende påskeaften, en overskyet førstedag og en regnfull annendag.

Påskeskiløperne hadde lørdag sin beste dag. For alle steder i Trøndelag meldes det om strålende vakkert vær med solskinn og godt føre og de påskereisende benyttet anledningen til å la seg brune i solen – noget man kunde lese av deres smilende ansigter igaar kveld der de med fylte ekstratog og ordinære tog vendte tilbake til graaveiret i Trondheim.

Første påskedag var solen for det meste borte. I Trondheim saa man bare en liten gløtt av den om morgenen, men allikevel akkurat passelig til å trekke byens folk i massevis oppover i Bymarka. Solen forsvant tidlig paa formiddagen og like over middag begynte det å regne. I går fortsatte regnet pent og tett hele dagen.

Ekstratoget fra Oppdal 2. påskedag var satt opp med 7 boggivogner som alle var fullsatt.

Både det ordinære toget og ekstratoget fra Røros var fullsatt. Ialt kom det 4000 reisende tilbake til Trondheim denne dagen med påskebrun ansiktsfarge.

Som en ser av de forskjellige avisreferatene er det stort fokus på at folk søkte seg opp på de høyeste toppene innsmyrt med solkrem for å få den ettertraktede brune ansiktsfargen. Dette var lenge før solkrem med høy solfaktor.

Mange av dem møtte opp på Brunhjørnet dagen etter i hvit skjorte og blå genser for å konkurrere om ha byens bruneste ansiktsfarge, noe som ga høy status blant andre oppmøtte. En tradisjon som forlengst er borte.

